

«Dues generacions, dos models d'Església»

Dv, 30/10/2009 per Pere Codina

[Els nous veïns de Diognet](#)

Això, si més no, és el que diu mons. Bruguès. Efectivament, dèiem al final del post anterior que la perla del discurs, la trobaríem en el tercer apartat, quan parla de «dues generacions, dos models d'Església». Aquest discurs [s'ha de llegir íntegrament](#) per poder-se fer càrrec del que vol dir i del que insinua el Secretari de la congregació responsable dels seminaris. Però em permeto de transcriure'n un passatge:

«Existe ahora en las Iglesias europeas, y quizás también en la Iglesia americana, una línea divisoria, a veces de fractura, entre una corriente "conciliadora" y una corriente "contestataria".

»La primera nos lleva a observar que existen en la secularización valores de fuerte matriz cristiana, como la igualdad, la libertad, la solidaridad y la responsabilidad, razón por la cual debe ser posible llegar a acuerdos con tal corriente y a identificar los campos de cooperación.

»La segunda corriente, por el contrario, invita a tomar distancia. Considera que las diferencias o las oposiciones, sobre todo en el campo ético, llegarán a ser cada vez más marcadas. En consecuencia, propone un modelo alternativo al modelo dominante, y acepta sostener el rol de una minoría contestataria.

»La primera corriente ha resultado ser la predominante luego del Concilio; ha proporcionado la matriz ideológica de las interpretaciones del Vaticano II que se han impuesto a fines de los años Sesenta y en la década siguiente.

»Las cosas se han invertido a partir de los años ochenta, sobre todo -pero no exclusivamente- por la influencia de Juan Pablo II. La corriente "conciliadora" ha envejecido, pero sus adeptos detentan todavía los puestos claves en la Iglesia. La corriente del modelo alternativo se ha reforzado considerablemente, pero todavía no se ha convertido en dominante. Así se explicarían las tensiones del momento en numerosas Iglesias de nuestro continente.» (...)

«Los candidatos de la primera tendencia se han tornado cada vez más raros, con gran disgusto de los sacerdotes de las generaciones más ancianas. Los candidatos de la segunda tendencia se han tornado hoy más numerosos que los primeros, pero dudan en cruzar el umbral de nuestros seminarios, porque muchas veces no encuentran allí lo que buscan.»

Fa de mal fer, posar-se a discutir algunes afirmacions, i no trauria cap a res. Però no em se privar de fer uns breus comentaris.

1) Què en queda del «diàleg»?

Segons mons. Bruguès hi ha dos corrents: el «conciliador» i el «contestatari». El primer, que ell anomena «conciliador», creuria que és possible arribar a acords amb la secularització i identificar camps de cooperació. Pobre Diognet! Ell que tenia tan clar allò que li havia dit el seu [anònim amic](#): «Allò que l'ànima és per al cos, això són els cristians en el món». Si hem de fer cas al que suggereix aquest

discurs del monsenyor romà, ja no cal que el cristià sigui «sal de la terra», ni «llevat dins la pasta»: n'hi ha prou que es converteixi en lobby i pugui forçar uns pactes o transaccions...

Des de quan el diàleg Església-món es pot reduir a un tripijoc d'acords o pactes? On ha anat a parar aquella finor de matisos que ens oferia el teòleg Ratzinger, quan, poc després d'acabat el concili, parlava així d'aquest diàleg («[Iglesia abierta al mundo](#)»):

«La respuesta que el mensaje cristiano da a las preguntas de la existencia humana presupone esas preguntas, y esa respuesta únicamente puede ser comprendida y experimentada propiamente como tal, allí donde antes se ha padecido la cuestión de la existencia humana como cuestión. Por eso, la vitalidad de la respuesta cristiana (vitalidad entendida esencial y no retóricamente) exige fundamentalmente la vivencia de la cuestión, y sólo de esa cuestión puede recibir su vitalidad y su realidad para la humanidad la predicación del mensaje cristiano. Este es el motivo de que sea necesario que, por una parte, sea suscitada la cuestión, y que, por otra parte, el mensaje cristiano haya de estar siempre renovadamente en vilo ante las reales interrogaciones de los hombres para volver sobre sí mismos. Por ello, el mensaje cristiano tiene que formular una respuesta siempre y de continuo a partir de la atención que presta a la pregunta humana. "Diálogo" sería ante todo y esencialmente un entrar de nuevo en la riqueza y en la profundidad de las preguntas de los hombres, un participar de la totalidad de la "poesía humana": aquel "hacerse todo para todos" (1Cor 9, 22), que es mucho más que una táctica pedagógica».

O és que la nova manera d'entendre el diàleg és una mostra més del «derrumbe de la cultura cristiana»?

2) Dues generacions?

Diu una «llegenda urbana (o clerical)» que aquelles diòcesis del país en què ha acabat imposant-se la nova «interpretació correcta del Vaticà II», les generacions clericals més joves no han de fer més que esperar... perquè «tot» acabi a les seves mans. Tothom deia que era llegenda, una brama que corria, intuïda potser, però en cap cas contrastada amb autoritat. A partir d'ara l'estratègia 'oficial' sembla clara: la «generació conciliar originària» -tant clergues com laics- ha estat declarada com a generació aparcada, a l'espera de la seva definitiva extinció. No ha estat una declaració oficial, es cert, però sí que ha estat una declaració no improvisada d'una persona amb responsabilitat institucional adreçada a subordinats amb responsabilitat equivalent.

És la crònica d'una mort anunciada? A Lovaina, cap a finals dels seixanta, sentia comentaris no precisament optimistes sobre el futur que li esperava al Concili. En recordo dos, un dels quals s'atribuïa, si no m'erro, a Congar: «La reforma litúrgica del Vaticà II s'estavellarà contra les portes de bronze del Vaticà», o també: «El Vaticà II passarà. El Vaticà restarà». Premonitori. Vist el resultat (i en previsió per a un altre Concili) no sembla aconsellable confiar a la Cúria Romana la aplicació dels decrets d'un concili de renovació... És com demanar a la guineu que guardi el galliner...

3) Esperit o ideologia?

És hora de discerniments. Ens hem de preguntar si el Concili Vaticà II està sent reconduït per l'Esperit de Déu, o bé per l'esperit d'una ideologia, és a dir, d'una lectura interessada dels signes dels temps, esbiaixada en favor dels qui en un moment determinat, avui i aquí, controlen (i no ha deixat de controlar) el poder. En una Església centralitzada i fèrriment jeràrquica és molt fàcil avui controlar les idees: per una banda, s'ha de deixar sentir i fer sentir només una línia d'idees, s'ha de donar la paraula només als qui la defensen, s'ha de convocar només aquells consultors que estiguin prèviament d'acord amb el que 'toca' dir..., i per una altra, s'han de silenciar les idees discrepants, i s'han de fer callar les persones que les defensen, s'han d'ignorar els consultors o experts que podrien donar una visió no del tot coincident amb la que ha estat declarada oficial...

És allò que escrivia Henri Bourgeois: «Quan l'Església, camí de veritat, es converteix en magatzem de veritats, la vida s'extenua...»

4) Quines vocacions per a quina Església?

No hi ha dubte que el Senyor proveirà de ministeris la seva Església. Però ja no és tan segur que els hagi de proveir de la mateixa manera com els ha estat proveïnt fins ara, per a una Església de cristiandat. Parafrasejant el p. Karl Rahner podem dir amb la mateixa contundència amb què ell ho anunciava: «en el futur la vocació al ministeri o serà mística, és a dir, o haurà fet experiència d'alguna cosa, o no serà». Hi ha un model de ministeri, de capellà i per tant un model de vocació que està abocat a l'extinció. En el passat podia aparèixer com plenament integrat amb el sistema socio-religiós. Ara grinyola per tots costats.